

Landschappelijke waarden Woudenlandschap

Landschappelijke waarden

Het woudenlandschap in de Noardlike Fryske Wâlden wordt in algemene zin gekenmerkt door de volgende landschappelijke waarden:

- kleinschalig patroon van lintbebouwing, dykswâlen en houtsingels met geleidelijke overgangen naar open enclaves daartussen (mieden en hooilanden, meren) en plaatselijke esgronden;
- de aanwezigheid van beplanting op of langs perceelsscheidingen in de vorm van een relatief dicht netwerk van houtsingels en/of dykswâlen;
- opstreckende verkaveling (strokenverkaveling) met lengte-breedteverhoudingen variërend van 3:1 tot 5:1;
- plaatselijk (on)regelmatige blokverkaveling;
- veelal een fijnmazig netwerk van wegen en paden (deels onverhard) met laan- en/of singelbeplanting;
- met name in het buitengebied streekeigen bebouwing (boerderijen en wâldhúskes);
- verspreid voorkomende bospartijen, landgoederen, essen, pingoruïnes, poelen en dobben.

In sommige deelgebieden ontbreken bepaalde als kenmerkend voor het woudenlandschap genoemde landschappelijke waarden en/of zijn andere en/of bijzondere vormen van de als kenmerkend voor het Woudenlandschap genoemde landschappelijke waarden aanwezig. Daarom worden in Tytsjerksteradiel binnen het woudenlandschap de volgende landschappelijk deelgebieden onderscheiden:

- dykswâlenlandschap met blokverkaveling;
- dykswâlenlandschap met opstreckende verkaveling;
- Friese essenlandschap;
- hoogveen met wijkenlandschap;
- jonge heideontginninglandschap;
- het singellandschap.

Een en ander is omschreven in deel B van "Boer en landschap" (Bosch & Slabbers, 2010).

De onderscheiden deellandschappen in Tytsjerksteradiel hebben de volgende kenmerken:

Dykswâlenlandschap met blokverkaveling

Het dykswâlenlandschap met blokverkaveling wordt gekenmerkt door de volgende landschappelijke waarden:

- onregelmatige blokverkaveling;
- gemiddelde ruimtelijke kavelmaat is 2,8 ha, maximale ruimtelijke kavelmaat is 5,2 ha;
- onregelmatige of ontbrekende verkavelingsrichting;
- de aanwezigheid van dykswâlen op de perceelscheidingen;
- de aanwezigheid van onverharde paden.

Dykswâlenlandschap met opstreckende verkaveling

Het dykswâlenlandschap met opstreckende verkaveling wordt gekenmerkt door de volgende landschappelijke waarden:

- sterk opstreckende verkaveling;
- gemiddelde ruimtelijke kavelmaat is 3,3 ha, maximale ruimtelijke kavelmaat is 4,7 ha;
- relatief smalle percelen;
- de aanwezigheid van dykswâlen en soms houtsingels op de perceelscheidingen;
- bebouwing is voornamelijk geconcentreerd in de bebouwingslinten;
- verspreid voorkomende pingoruïnes.

Friese essenlandschap

Het Friese essenlandschap wordt gekenmerkt door de volgende landschappelijke waarden:

- onregelmatige blokverkaveling of opstreckende verkaveling;
- gemiddelde ruimtelijke kavelmaat is 1,5 ha, maximale ruimtelijke kavelmaat is 4,0 ha;
- onregelmatige of ontbrekende verkavelingsrichting;
- relatief kleine percelen;
- de aanwezigheid van dykswâlen, houtsingels of hagen op de perceelscheidingen;
- de aanwezigheid van onverharde paden;
- langs vrijwel alle wegen en paden beplanting;
- verspreid voorkomende bebouwing aan wegen en paden over of aan de randen van de es.

Hoogveen met wijkenlandschap

Het hoogveen met wijkenlandschap wordt gekenmerkt door de volgende landschappelijke waarden:

- onregelmatig patroon van wijken en sloten;
- gemiddelde ruimtelijke kavelmaat is 2,5 ha, maximale ruimtelijke kavelmaat is 4,6 ha;
- opstreckende verkaveling;
- herkenbare grenzen tussen ontginningsblokken;
- de aanwezigheid van houtsingels langs wijken en sloten;
- verspreid voorkomende bebouwing.

Jonge heideontginninglandschap

Het jonge heideontginninglandschap kenmerkt zich door de volgende landschappelijke waarden:

- onregelmatige blokverkaveling;
- gemiddelde ruimtelijke kavelmaat is 2,1 ha, maximale ruimtelijke kavelmaat is 6,2 ha;
- onregelmatige of ontbrekende verkavelingsrichting;
- relatief kleine percelen;
- de aanwezigheid van een informeel padensysteem, bestaande uit verharde, halfverharde en onverharde paden;
- verspreid voorkomende bosjes;
- relatief veel, verspreid voorkomende, vaak kleinschalige bebouwing.

Singellandschap

Het singellandschap kenmerkt zich door de volgende landschappelijke waarden:

- veelal opstreckende verkaveling;
- gemiddelde ruimtelijke kavelmaat is 2,3 ha, maximale ruimtelijke kavelmaat is 6,1 ha;
- herkenbare cultuurhistorische grenzen tussen gebieden met verschillende kavelrichting;
- op perceelsgrenzen meestal houtsingels, incidenteel dykswālen;
- verspreid voorkomende pingoruines;
- verspreid voorkomende dobben, poelen;
- bebouwing voornamelijk gelegen langs wegen in de vorm van lintbebouwing;
- verspreid voorkomende landgoederen en bebouwing.

Op de houtsingelkaart (bijlage 7) zijn ook de verschillende landschappelijke deelgebieden weergegeven.